

EXAMENSARBETE

Hösten 2013

Sektionen för Hälsa och Samhälle
Sjuksköterskeprogrammet
Omvårdnad 15 hp

Hundens påverkan på äldre personer på ett särskilt boende

- En litteraturstudie

Författare

Caroline Elgemark

Sofia Westerlin

Handledare

Ann-Marie Bjurbrant-Birgersson

Examinator

Ingela Beck

Hundens påverkan på äldre personer på ett särskilt boende: En litteraturstudie

Författare: Caroline Elgemark & Sofia Westerlin

Handledare: Ann-Marie Bjurbrant-Birgersson

Litteraturstudie

Datum: 2014-08-12

Sammanfattning

Bakgrund: Alla personer oavsett ålder har mänskliga behov som behöver tillgodoses för att personen ska kunna känna välbefinnande. Ibland tvingas en individ att flytta till ett särskilt boende på grund av särskilda behov. För en del personer kan det vara svårt att vänja sig att bo på ett särskilt boende, som kan leda till ensamhet och depression. Vården som ges till de äldre ska se till de fysiska, psykiska och sociala behoven. Det är därför relevant att fördjupa sig i vad som skulle kunna underlätta denna förändring, vilket skulle kunna vara en hund.

Syfte: Syftet med denna studie var att undersöka om och i så fall hur hundar påverkar äldre personer som bor på särskilt boende. **Metod:** En litteratur studie som är baserad på 13 vetenskapliga artiklar. **Resultat:** Resultatet presenteras i tre kategorier *Social påverkan*, *Psykisk påverkan* och *Fysisk påverkan*. **Slutsats:** Studierna visade inga samstämmiga resultat, men konstaterande kan göras att hunden har möjlighet att bidra till en vardag där individens behov är i fokus.

Nyckelord: Omvårdnad, Särskilt boende, Hund och Äldre.

The dog's impact on older people living at a nursing home:

A literature review

Author: Caroline Elgemark & Sofia Westerlin

Supervisor: Ann-Marie Bjurbrant-Birgersson

Literature review

Date: 2014-08-12

Abstract

Background: Every individual regardless of age have human needs that has to be taken in consideration in order to experience well-being. Sometimes an individual has to move to a nursing home, related to special needs. To some people this can be a hard thing to adjust to and may lead to loneliness and depression. Services offered to the elderly should provide for the physical, psychological and social needs. This is why it's in our interest to increase the knowledge, to be able to provide a positive change, which could be a dog. **Objective:** The aim of this study was to investigate if and how dogs affect elderly people when they are living in a nursinghome. **Method:** A literature study based on the 13 scientific papers. **Results:** The result presented three categories of *Social impact*, *Psychological impact* and *Physical impact*. **Conclusion:** The scientific studies showed different results, but assumptions can be made regarding dogs impact on people needs in their everyday life.

Keywords: Nursing, Nursing home, Dog and Elderly.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	4
SYFTE	7
METOD	7
RESULTAT	9
Social påverkan	11
Psykisk påverkan	12
Fysisk påverkan	16
DISKUSSION	18
Metoddiskussion	18
Resultatdiskussion.....	20
SLUTSATS	24
REFERENSER	25

Bilaga 1 Sökschema för datorbaserad litteratursökning

Bilaga 2 Röda korsets granskningsmall

Bilaga 3 Artikelöversikter

BAKGRUND

Alla personer oavsett ålder har mänskliga behov som behövs tillgodoses för att personen ska kunna känna välbefinnande (Birkler, 2007). Socialtjänstlagen (2001:453) förklarar att äldre personer har rätt att flytta till ett särskilt boende på grund av att de har särskilda behov till följd av sjukdom eller ålder och behöver hjälp med vård och omsorg. Jakobsson och Kristensson (2010) uttrycker att äldre personer som flyttar till särskilt boende kan avskärma sig från andra. Detta kan bero på att de ser boendet som en slutdestination. Hundar kan skapa situationer då de interagerar med människan genom att vara goda lyssnare eller en god kamrat. Allt fler kommuner använder sig av hundar i vården av äldre. Många gånger handlar det om besökshundar. Det kan vara att de anställda eller närstående till de äldre tar med sina hundar till boendet dagligen eller några timmar i veckan (Beck-Friis, Strang & Beck-Friis 2007). Det är därför angeläget att få kunskap om och hur hundar påverkar äldre personer när de bor på särskilt boende.

Blomquist & Hellström (2004) lyfter fram att flytten till ett särskilt boende kan vara omtumlande för äldre personer. De kan uppleva att de inte får den frihet som de tidigare haft i sitt liv. Ekwall och Sjöström (2010) förklarar att det finns risk för att relationer till släkt och familj kan försämrats vid flytten, vilket i sin tur kan leda till att den äldre blir deprimerad. Carlsson och Fänge (2010) beskriver hur delaktighet och aktivitet är en viktig faktor för att kunna bibehålla och utveckla sin hälsa. Vårdpersonal kan förebygga depression genom att de ser till hur individen tidigare levt sitt liv, de kan anpassa aktiviteter och ta hänsyn till de äldres intressen och önskemål.

I Socialtjänstlagen (2001:453) framgår det inte bara att kommunen har som uppgift att ordna särskilda boende för äldre personer som är i behov av särskilt stöd, utan också att de ska göra en helhetsbedömning där kommunen ska se till de fysiska, psykiska och sociala behoven som individen har. Kommunen har också som uppgift att ge äldre personer en meningsfull tillvaro tillsammans med andra personer på boendet. Socialstyrelsen (SOSFS 2012:3) uttrycker i allmänna råd vilket som utgör värdegrunden i socialtjänsten. Bland annat innefattar detta lämplig utbildning bland personal och kvalitet i arbetet. Bemötandet ska utgå från individens självbestämmande och delaktighet samt individanpassad omsorg. Socialstyrelsen skriver också att välbefinnande hos individen bygger på att den äldre personen känner sig trygg med

personalen och att personen känner en meningsfull tillvaro. Detta kan göra att individen känner en social tillfredställelse i livet. Birkler (2007) menar att social tillfredställelse ser olika ut för olika personer. För att berika andra människors liv används olika metoder, som exempelvis djurterapi.

Pet partners (2013) förklarar att det finns olika former av djurterapi. Det kan innefatta både Animal assisted activity (AAA) och Animal assisted therapy (AAT) som alternativ till detta. AAA handlar om att hunden och hundföraren inte har något specifikt mål för behandlingen. Denna behandling kan ske i grupp och besöken är spontana och innehållet i behandlingen kan variera. I AAT har istället hunden och hundföraren ett mål med besöken och kan användas hos personer med ett handikapp i fysisk, social, emotionell eller kognitiv förmåga och där avsikten är att behandla och minska handikappet. Behandlingen är tidsbestämd och fokuserar endast på en individ där man följer utvecklingen hos patienten. Denna metod tillämpas mer och mer inom vården (Pet partners, 2013).

Norling (2002) har i en empirisk studie funnit några anledningar till varför personer i Sverige skaffar hund. Anledningarna var att hunden var ett socialt stöd, ett sällskap och ett skydd som gav trygghet. Hunden skapade positiva känslor hos personen och situationer med social interaktion med andra människor. Personerna i studien kom ut och motionerade i naturen, vilket resulterade i ett positivt inflytande på deras hälsa. I en studie av McColgan och Schofield (2007) undersöktes relationen mellan personer som lever själva och har en hund som husdjur. Studien visade att hunden var ett sällskap och sågs ofta som en familjemedlem. Hunden kom ofta i första hand gentemot andra personer i personens närhet. Deltagarna i studien förklarade att de blev mer självsäkra, utåtriktade och kände även att de kunde uttrycka sina känslor lättare när hunden var närvarande.

Som nämnts tidigare kan äldre personer ha svårigheter med att anpassa sig till det nya livet på ett särskilt boende. En orsak kan vara miljömässiga faktorer som att den äldre personen inte får möjligheten att utföra eller uppleva tidigare intressen eller stimuleras socialt, psykiskt eller fysiskt. På flera särskilda boende används hundar för att tillgodose de äldre personernas behov. Det är därför angeläget att få ökad kunskap om hundens påverkan på äldre.

SYFTE

Syftet med denna studie var att undersöka om och i så fall hur hundar påverkar äldre personer som bor på särskilt boende.

METOD

Design

Studien har genomförts som en litteraturstudie där vetenskapliga artiklar har kvalitetsgranskats och analyserat för att få fram kunskap som svarar på syftet (Friberg, 2006).

Datainsamling

De vetenskapliga artiklarna har sökts på databaserna Cinahl, PubMed, PsycINFO. Sökorden som använts vid sökningarna var *elderly, nursing home, long-term facilities, dog, pet therapy, animal assisted activity* och *animal-assisted therapy*. Trunkering (*) och booleska termer AND och OR användes vid sökningarna (bilaga 1) (Friberg, 2006).

Urval

Fördjupningsarbetets inklusionskriterier var äldre personer som bodde på särskilt boende där hundar levde eller kom på besök. Studierna skulle vara Peer Reviewed, vilket innebär att studierna håller en vetenskaplig kvalitet då de granskats av oberoende forskare inom forskningsområdet (Olsson & Söresen, 2011). Studierna skulle vara skrivna på engelska, svenska, danska eller norska, då författarna behärskar dessa språk. De skulle vara publicerade mellan årtalen 2000-2013. Studier med både kvantitativ och kvalitativ studiedesign inkluderades.

Genomförande/Analys

Vid sökningarna framkom 18 vetenskapliga artiklar som ansågs svara till studiens syfte. De artiklar som inte fanns tillgängliga i fulltext beställdes. Efter att artiklarna lästs igenom exkluderades fem artiklar som inte svarade på studiens syfte. Resterande 13 artiklar granskades utifrån Röda Korsets granskningsmall (bilaga 2). För att ge läsaren en överblick över de ingående studiernas metod, resultat och författarnas kvalitetsbedömning sammanställdes artiklarna i artikelöversikter (bilaga 3). Vid analysen av artiklarnas resultat

markerades text som svarade till studiens syfte. Denna text färgkodas utifrån likheter och skillnader exempelvis vad som hade undersökts. Detta resulterade i tre kategorier. Tolv av de 13 vetenskapliga artiklarna hade en kvantitativ studiedesign (Friberg, 2006). Kvalitativ data i de kvantitativa studierna valdes bort då det uppfattades som vinklat och/eller att det inte speglade studiernas syfte.

Etiska överväganden

Genom en systematisk sökning av vetenskapliga artiklar i databaser har strävan varit att finna samtliga artiklar som svarar på studiens syfte. Artiklar som svarar till syftet och som inte funnits i fulltext i de olika databaserna har beställts. Detta för att användbar information inte skulle utelämnas (Olsson & Sörensen, 2011). Författarna har varit medvetna om sin egen förförståelse och försökt sätta denna åt sidan och inte låta denna styra oss vid sökning av artiklar eller vid analysen av dessa.

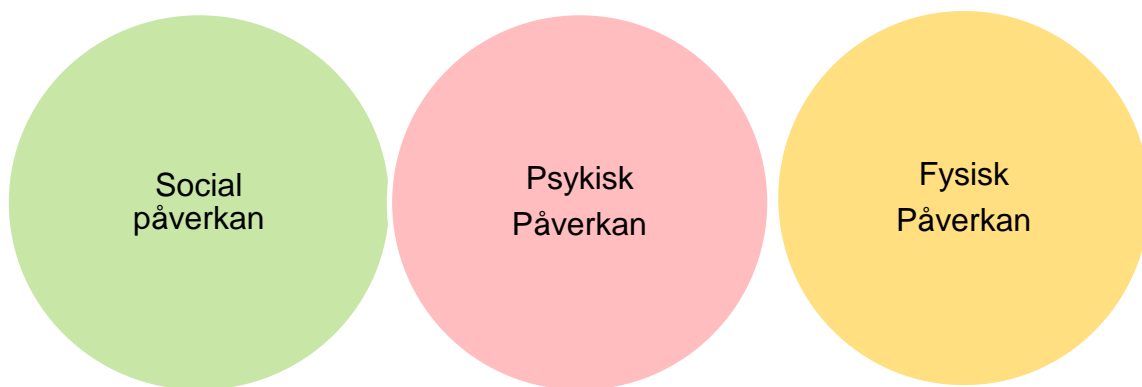
Förförståelse

Författarna till detta fördjupningsarbete bär med sig en förförståelse om hur hundar kan påverka äldre personer. Båda har bott på gård och har haft olika sorters djur runt om sig. Bandet till hunden har varit starkt och hunden har visat kärlek och närhet till personerna omkring sig. I båda författarnas familjer har hunden tillfört värme och bidragit till samhörighet. Den ena författaren har en äldre anhörig som blev änklings. Då han hade en hund hos sig kunde han finna tröst och trygghet. Den bidrog också till motion och ökad social kontakt då de var ute på promenader. Författaren såg hundens positiva påverkan på individen. Den andra författaren har tidigare arbetat på ett demensboende. Personalen hade möjligheten att få ta med sig sin hund till boendet. Många äldre var glada över detta då de själva haft husdjur tidigare. Om hunden inte följde med någon dag till jobbet frågade de äldre ofta var hunden var någonstans. Det hände också att de glömde bort namnet på författaren i fråga men hundens namn glömde de sällan.

RESULTAT

Resultatet som presenteras nedan baseras på 13 vetenskapliga artiklar. Tolv av dessa hade en kvantitativ studie design och en hade kvalitativ studie design. Vid analysen av studiernas resultat framkom tre kategorier som presenterar hundens påverkan på äldre personer då de bor på särskilt boende (figur 1). De kvantitativa studiernas resultat presenteras först i tabeller och beskrivs sedan i text, därefter presenteras den kvalitativa studien.

Figur 1. Kategorier i resultat.

Tabell 1. Översikt över artiklar som ingår i kategorierna: social påverkan, psykisk påverkan och fysisk påverkan

Artiklar	Social påverkan	Psykisk påverkan	Fysisk påverkan
Banks, Willoughby & Banks (2008)*		X	
Kaiser, Spence, McGavin, Struble, & Keilman (2002)*		X	
Kawamura, Niiyama & Niiyama (2007)*		X	X
Kawamura, Niiyama & Niiyama, (2009)**	X	X	X
Le Roux & Kemp (2009)*		X	
Lutwack-Bloom, Wijewickrama & Smith (2005)*		X	X
Marx, Cohen-Mansfield, Regier, Dakheel-Ali, Srihari & Khin Thein (2008)*		X	
McCabe, Baun, Speich & Agrawal (2002)*		X	X
Moretti, De Ronchi, Bernabei, Marchetti, Ferrari, Forlani, Negretti, Sacchetti & Atti (2011)*		X	
Motomura, Yagi & Ohyama (2004)*		X	
Nordgren & Engström (2012)*	X	X	X
Phelps, Miltenberger, Jens & Wadson (2008)*	X	X	
Robinson, MacDonald, Kerse & Broadbent (2013)*	X	X	
*Kvantitativ studie			
** Kvalitativ studie			

Social påverkan

Kategorin omfattar fyra studier som fokuserar på hur den sociala interaktionen hos de äldre personerna på det särskilda boendet påverkades av hunden. Tre utav dessa har kvantitativ studie design och redovisas i tabellen nedan. I en av de tre kvantitativa studierna har deskriptiv statistik använts (tabell 2).

Tabell 2. Översikt över studiedesign, intervention, instrument, analys, resultat och kognitiv svikt hos de studier som undersökt hundens påverkan på social interaktion.

Författare (år)	Design	Intervention	Instrument	Analys	Resultat	Kognitiv svikt
Nordgren & Engström (2012)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	En hund på med hundförare kom på besök under åtta veckor	MMSE (kognitiv svikt)	Inom gruppen över tid	Ökning av värde (MMSE)^a	Ja
Phelps et al. (2008)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	En hund med hundförare kom på besök under sex veckor	PANAS (positiva och negativa upplevelser av känslor)	Inom gruppen över tid	Ingen signifikant skillnad	Nej
Robinson et al. (2013)	Pre- post mätning med kontrollgrupp	En hund på boendet under tolv veckor Kontrollgrupp fick träffa robot säl (Paro)	QoLAD (livskvalité)	Inom gruppen över tid Mellan grupper	Ingen signifikant skillnad Ingen signifikant skillnad	Ja
^a : Deskriptiv statistik ingen hypotestestning har utförts.						

Det var endast i en studie (Nordgren och Engströms, 2012) av de tre kvantitativa studierna som visade på positiv påverkan på den sociala interaktionen efter besök av en hund. Förändringar framkom i instrumentet MMSE som mäter kognitiv svikt, avseende deltagarnas samarbete förbättrades från 1 till 10 utav 30. Studien hade endast en deltagare, vilket var en kvinna med kognitiv svikt.

I studien av Phelps et al. (2008) var det fem deltagare utan kognitiv svikt som besöktes av en hund. Interventionen visade inte på något signifikant skillnad i PANAS som mäter positiva och negativa upplevelser av känslor. I Robinson et al. (2013) studie visades inte någon signifikant skillnad i resultatet gällande livskvalité när en hund bodde på det särskilda boendet. Mätningarna gjordes med QoLAD som mäter livskvalité, det var 40

deltagare i studien och utav dessa hade 19 personer kognitiv svikt. Jämförelser gjordes även mellan interventionsgruppen och kontrollgruppen som fick träffa en robotsäl, ingen signifikant skillnad påvisades.

Kawamura et al. (2009) kvalitativa studie undersökte hur åtta kvinnliga deltagare med kognitiv svikt och depression upplevde besök utav hundar. Resultatet visade att kvinnornas intresse för att samtala med varandra ökade då de hade ett gemensamt ämne att diskutera. De delade även med sig av nya erfarenheter till de andra vårdtagarna och vårdarna på boendet.

Psykisk påverkan

Kategorin psykisk påverkan presenterar 13 studier som fokuserar på hur hundar påverkar äldre personer psykiskt. Tolv utav studierna har kvantitativ studie design, varav tre använder sig av deskriptiv statistik (tabell 3).

Tabell 3. Översikt över studiedesign, intervention, instrument, analys, resultat och kognitiv svikt hos de studier som undersökt hundens påverkan på psykisk välmående.

Författare (år)	Design	Intervention	Instrument som mäter	Analys	Resultat	Kognitiv svikt
Banks et al. (2008)	Pre- posttest mätning med kontrollgrupp	En hund med hundförare kom på besök under åtta veckor Kontrollgrupp fick inte träffa hunden	LAPS (samhörighet) UCLA Loneliness scale (ensamhet)	Inom gruppen över tid Mellan grupper	Signifikant sänkning (UCLA) IG Signifikant sänkning (UCLA)	Nej
Le Roux & Kemp (2009)	Pre- post mätning med kontrollgrupp	En hund med hundförare kom på besök under sex veckor Kontrollgrupp fick inte träffa hunden	BDI (depression) BAI (ångest)	Inom gruppen över tid Mellan grupper	Signifikant sänkning (BDI) IG ^a Signifikant skillnad (BDI) ^a	Nej
Lutwack-Bloom et al. (2005)	Pre- post mätning med kontrollgrupp	En hund med hundförare kom på besök under sex månader Kontrollgrupp fick endast träffa volontärer	GDS (depression) POMS (förvirring, trötthet, ilska, ångest, depression)	Inom gruppen över tid Mellan grupper	Signifikant sänkning (POMS) IG ^a Signifikant skillnad (POMS) ^a	Nej
McCabe et al. (2002)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	En hund på boendet under fyra veckor	NHBPS (beteende problematik)	Inom gruppen över tid	Signifikant sänkning (NHBPS)	Ja
Moretti et al. (2011)	Pre- post mätning med kontrollgrupp	Fyra hundar med hundförare kom på besök under sex veckor Kan ej utläsa kontrollgruppens aktiviteter	GDS (depression) & MMSE (kognitiv svikt)	Inom gruppen över tid Mellan grupper	Signifikant sänkning (GDS) IG ^a Signifikant skillnad (GDS) ^a	Ja
Motomura et al. (2004)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	Två hundar med hundförare kom på besök i fyra dagar	Apati GDS(depression) Irritabilitet MMSE (kognitiv svikt) PSMS (ADL)	Inom gruppen över tid	Signifikant sänkning (Apati) ^a	Ja
Kaiser et al. (2002)	Post mätning utan kontrollgrupp	En hund med hundförare kom på besök vid ett tillfälle	Observationer & filminspelningar	Inom gruppen över tid	Ökning & sänkning av värde ^b	Nej
Marx et al. (2008)	Post mätning utan kontrollgrupp	Valpvideo, färgläggning, kramdjur, en robohund och tre hundar vid ett tillfälle	OME (observerar attityd och engagemang).	Inom grupp vid ett tillfälle	Signifikant ökning (OME attityd) ^{ab}	Ja
IG: Interventions grupp		^a . Studien innehåller även skalor där det inte framkom några skillnader. ^b : Deskriptiv statistik ingen hypotestestning har utförts.				

Författare (år)	Design	Intervention	Instrument	Analys	Resultat	Kognitiv svikt
Kawamura et al. (2007)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	Fyra hundar med hundförare kom på besök under 19 månader	GBSS-J (demenssymtom)	Inom gruppen över tid	Signifikant ökning (GBSS-J) IG ^a	Ja
Nordgren & Engström (2012)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	En hund på med hundförare kom på besök under åtta veckor	CMAI (oro) MDDAS (beteendesyntom) MMSE (kognitiv svikt) QUALID (livskvalitet)	Inom gruppen över tid	Ingen skillnad i värde ^a	Ja
Phelps et al. (2008)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	En hund med hundförare kom på besök under sex veckor	GDS (depression) PANAS (positiva och negativa effekter)	Inom gruppen över tid	Ingen signifikant skillnad	Nej
Robinson et al. (2013)	Pre- post mätning med kontrollgrupp	En hund på boendet under tolv veckor Kontrollgrupp fick träffa robot säl (Paro)	GDS (depression) QoLAD (livskvalité) UCLA Loneliness scale (ensamhet)	Inom gruppen över tid Mellan grupper	Ingen signifikant skillnad Ingen signifikant skillnad	Ja
IG: Interventions grupp			^a : Deskriptiv statistik ingen hypotestestning har utförts.			

En positiv påverkan av hunden kunde utläsas i sex utav de 12 studierna. Studierna som visade på positiv påverkan på de äldres psykiska välmående visade en signifikant sänkning gällande känsla av ensamhet (Banks et al. 2008), minskning av depression (Le Roux & Kemp 2009, Moretti et al. 2009), förbättringar gällande förvirring, trötthet, ilska, ångest och depression (Lutwack-Bloom et al. 2005), mindre beteendeproblematik (McCabe et al. 2002), och lägre grad av apati (Motomura et al. 2004)

I studien Banks et al. (2008) använde författarna sig av mätinstrumentet UCLA Loneliness scale som mätte ensamhet, där en signifikant sänkning skedde. Studien hade en hund som kom på besök till deltagarna som inte hade någon kognitiv svikt. I studien framgick det inte hur många som deltog i interventionen.

I Le Roux & Kemp (2009) mätte författarna depression med hjälp av instrumentet BDI, vilket sänktes signifikant. Interventionen innefattade en hund som kom på besök på boende hos de 16 deltagare som inte hade någon kognitiv svikt. De använde sig av kontrollgrupp som inte fick ha någon kontakt med hunden, signifikant skillnad visade sig mellan grupperna då

depression sänktes i interventionsgruppen men inte i kontrollgruppen. I studien av Moretti et al. (2011) kom fyra hundar på besök vilket visade en signifikant sänkning utav GDS som mätte depression. Studien inkluderade 21 deltagare med kognitiv svikt. Värderna jämfördes med en kontrollgrupp som utfört andra aktiviteter, vilket visade på signifikanta skillnader. Lutwack-Bloom et al. (2005) mätningar gjordes med POMS som undersökte påverkan på förvirring, trötthet, ilska, ångest och depression, detta visade på en signifikant sänkning i interventionsgruppen men inte i kontrollgruppen som endast fick träffa volontärer. Hunden kom till boendet och besökte de 68 deltagarna som inte hade någon kognitiv svikt.

McCabe et al. (2002) påvisade en signifikant sänkning under dagen gällande beteende problematik hos de 22 deltagarna, där de mätte med instrumentet NHBPS. De hade kognitiv svikt och bodde på ett särskilt boende där en hund vistades dygnet runt. I Motomura et al. (2004) visades en signifikant sänkning av apati hos åtta kvinnliga deltagare med kognitiv svikt då två hundar besökte boendet.

Två utav de kvantitativa studierna undersökte vilken stimuli som deltagarna uppskattade mest och visade mest engagemang mot (Kaiser et al. 2002, Marx et al. 2008). I Kaiser et al. (2002) studie deltog fem äldre personer som inte hade någon kognitiv svikt. De fick träffa en hund och en ”glad person” som kom på besök på boendet. Deskriptiv statistik användes och resultatet påvisade att tre deltagare tyckte lika mycket om hunden som den ”glada personen”. En deltagare föredrog hunden och en deltagare föredrog den ”glada personen”. I Marx et al. (2008) studie som också var utformad som en deskriptiv studie deltog 56 personer med kognitiv svikt. De fick titta på en valpvideo, färglägga teckningar, nyttja ett kramdjur och en robohund samt umgås med tre olika hundar i olika storlekar. Mätningarna skedde endast under ett tillfälle med instrumentet OME som visade på störst engagemang gällande valpvideon och därefter den största hunden, som de också visade bäst attityd till.

Det framkom även i den kvalitativa studien att hunden påverkade till ett psykiskt välmående. Deltagarna i Kawamura et al. (2009) som hade kognitiv svikt uttryckte att hunden som besökte boendet lindrade stressen som de upplevde. De fick även en paus från de vardagliga rutinerna. Sju av de åtta deltagarna hade tidigare haft husdjur och kopplade hunden som de fick träffa på det särskilda boendet till deras minnen. Dessa var både glada och sorgsna men

kopplades inte till någon speciell aktivitet med hunden. Deltagarna uttryckte att minnena utvecklades under studiens gång och de kunde minnas mer.

I en utav de 12 kvantitativa studierna påvisade interventionen en signifikant ökning av GBSS-J som mäter demenssymtom (Kawamura et al., 2007). Deltagarna visade på en signifikant ökning utav trötthet, nedsatt koncentrationsförmåga och nedsatt tänkande i abstraktioner. Fyra hundar kom på besök hos åtta kvinnor med kognitiv svikt då de bodde på ett särskilt boende.

Tre studier (Nordgren & Engström, 2012; Phelps et al., 2008 och Robinson et al., 2013) visade inte på någon signifikant skillnad gällande instrument som mätte oro, beteendesyntom, kognitiv svikt, livskvalitet, depression och ensamhet. I Nordgren & Engströms studie kom en hund på besök till en kvinna med kognitiv svikt. I Phelps et al. (2008) fick endast fem deltagare besök av en hund. I Robinson et al. (2013) hade 19 av de 40 deltagarna kognitiv svikt, där hunden bodde på boendet. En kontrollgrupp användes som fick träffa en robot säl istället för hunden, ingen signifikant skillnad påvisades.

Fysisk påverkan

Kategorin presenterar fem studier som fokuserar på hur hunden påverkar den fysiska förmågan hos de äldre på det särskilda boendet. En av de fyra kvantitativa studierna har använt sig av deskriptiv statistik (tabell 4).

Tabell 4. Översikt över studiedesign, intervention, instrument, analys, resultat och kognitiv svikt hos de studier som undersökt hundens påverkan på den fysiska förmågan.

Författare(år)	Design	Intervention	Instrument som mäter	Analys	Resultat	Kognitiv svikt
Kawamura et al. (2007)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	Fyra hundar med hundförare kom på besök under 19 månader	GBSS-J (demenssymtom) MENFIS (kognitiv svikt)	Inom gruppen över tid	Signifikant ökning (GBSS-J) (MENFIS)	Ja
Lutwack-Bloom et al. (2005)	Pre- post mätning med kontrollgrupp	En hund med hundförare kom på besök under sex månader Kontrollgrupp fick endast träffa volontärer och utföra andra aktiviteter	POMS (aktivitet)	Inom gruppen över tid Mellan grupper	Signifikant ökning (POMS) IG Signifikant ökning (POMS)	Nej
McCabe et al. (2002)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	En hund på boendet under fyra veckor	NHBPS (beteende problematik)	Inom gruppen över tid	Signifikant sänkning(dagtid) IG	Ja
Nordgren & Engström (2012)	Pre- post mätning utan kontrollgrupp	En hund på med hundförare kom på besök under åtta veckor	ADL (aktivitet), MDDAS (beteendesyntom) QUALID (livskvalitet)	Inom gruppen över tid	Ökning av värdet (MDDAS) ^{ab}	Ja
IG: Interventions grupp		^a : Studien innehåller även skalor där det inte framkom några skillnader. ^b : Deskriptiv statistik ingen hypotestestning har utförts.				

I tre studier påvisade resultatet en positiv påverkan på de äldres fysiska förmåga. En signifikant ökning gällande deltagarnas aktivitet kunde utläsas i Kawamura et al. (2007), Lutwack-Bloom et al. (2005) och McCabe et al. (2002). I Nordgren & Engström (2012) sågs en ökning av värdet MDDAS, som mätte beteendesyntom.

I Lutwack-Bloom et al. (2005) kunde en signifikant ökning utläsas gällande POMS som mätte aktivitet inom interventionsgruppen. En hund kom på besök till de 68 deltagarna som inte hade någon kognitiv svikt. Mellan interventionsgruppen och kontrollgruppen som fick utföra andra aktiviteter med en volontär visades signifikanta skillnader.

I McCabe et al. (2002) påvisades en signifikant sänkning utav NHBPS som mäter beteende problematik då de 22 deltagarna med kognitiv svikt fick interagera med hunden som bodde på det särskilda boendet.

Den kvalitativa studien av Kawamuras et al. (2009) uppgav att deltagarna upplevde ett större ansvar för att ta hand om hunden då de ansåg att hunden även tillhörde dem. De åtta kvinnorna i studien hade kognitiv svikt. De förklarade att de kände sig delaktiga i hundens uppfostran och uppväxt genom att de rastade och lekte med hunden, som i sin tur ökade kvinnornas mobilisering.

I Nordgren och Engström (2012) deskriptiva studie fick deltagaren besök utav en hund. Resultatet påvisar att värdet gällande smärta ökade från 0 till 25 utav 100, författarna förklarade att detta var relaterat till en tumörförändring hos deltagaren. I Kawamura et al. (2007) studie visades en signifikant försämring av deltagarnas motoriska funktioner i samband med måltid. De åtta deltagande kvinnorna med kognitiv svikt fick besök av fyra hundar och resultatet i studien visade på signifikant ökning av GBSS-J som mätte demenssymtom relaterat till motoriska funktioner och MENFIS som mätte känslomässiga uttryck.

DISKUSSION

Metoddiskussion

Denna studie utformades som en litteraturstudie för att få kunskap om vilken påverkan hunden har på äldre personer som bor på särskilt boende. Totalt inkluderades tretton artiklar i studien, en av artiklarna hade kvalitativ studiedesign och tolv hade kvantitativ studiedesign. Databaserna som använts omfattar vetenskapliga studier inom området omvårdnad och hälsovetenskap. För att utöka sökningen kunde fler databaser använts. Fyra artiklar som inte fanns i fulltext beställdes, detta för att inte utesluta material som svarade till studiens syfte. Sökningarna pågick tills det att författarna såg återkommande artiklar och till dess att inga nya artiklar återfanns, trots att olika sökord och booleska termer användes. En begränsning i studiens sökning kan vara författarnas kunskap inom sökningsteknik. Med hjälp av litteratur och bibliotekarier har denna kunskap ökat och minskade på så vis risken för att någon artikel

uteblivit (Friberg, 2006). Artiklarna har begränsats till årtalen 2000 till 2013 för att få aktuell forskning som kan tillämpas i dagens sjukvård.

De utvalda artiklarna kommer från olika länder, främst USA där sex av de 13 artiklarna kom ifrån, tre artiklar var från Japan. Övriga artiklar kom från Sydafrika, Italien, Nya Zeeland och Sverige vilket ger en hög variation på olika kulturer. Det kan vara skillnaderna gällande arbetssättet i de olika länderna och därmed vara svårt att applicera de olika studiernas resultat exempelvis till svenska förhållanden. Artiklar skrivna på andra språk än författarna behärskar har exkluderats och resultat som svarar till fördjupningsarbetets syfte kan därför valts bort. I några av artiklarna har personer med allergi eller rädsla för hundar exkluderats. Detta kan ha påverkat resultatet genom att eventuella negativa effekter därmed inte framkommit. Genom att exkludera dessa personer är studien dock utformad ur ett etiskt perspektiv då det inte hade varit etiskt försvarbart att inkludera personer som skulle kunna komma till skada fysiskt och psykiskt (Stryhn, 2007). I sju utav de 13 utvalda artiklarna dominerar kvinnor jämfört med män. Detta kan förklaras genom att vissa av dessa studier använt sig av ett randomiserat urval, vilket innebär att deltagarna slumpmässigt fördelats. Tanken med detta är att författarna inte själva ska kunna påverka urvalet (Olsson & Sörensen, 2011). Resultatet speglar framförallt det kvinnliga könet, men det betyder inte att det manliga könet upplever samma fenomen. Det kan bero på att medellivslängden är högre hos kvinnor än män. Överförbarheten minskar på så vis gällande äldre män på särskilda boende men ökar hos kvinnorna. I nio av de 13 artiklarna har deltagarna kognitiv svikt. Studierna har då valt att få etiskt godkännande från deltagarnas anhöriga. Det författarna till denna studie diskuterat kring är etiken bakom besluten att utföra en studie med personer som inte är medvetna om deras egen medverkan. Studierna kan haft svårt att inte använda sig utav de personer med kognitiv svikt då många drabbas vid en högre ålder. Genom detta har antalet deltagare ökat och artiklarna har använts för att kunna samla information om så många upplevelser som möjligt och öka överförbarheten.

För att få en översikt över de analyserade artiklarnas innehåll kvalitetsgranskades samtliga utifrån en granskningsmall (bilaga 2). Granskningen av artiklarna utfördes av författarna tillsammans. Mallen var en hjälp vid bedömningen av kvaliteten och att se likheter och skillnader mellan studiernas innehåll. Denna mall användes till både kvalitativa och kvantitativa artiklar. När artiklarna översattes från engelska till svenska kan omedvetna

misslag ha gjorts då författarnas modersmål är svenska. För att minska risken för missförstånd användes lexikon på engelska. Det som ökar pålitligheten i fördjupningsarbetet är att båda författarna har hjälpts åt att analysera och sedan diskutera resultaten och fynden. Litteratur har använts för att kunna öka förståelsen och kunskapen utav kvantitativ data, så som diagram och tabeller (Olsson & Sörensen, 2011).

Resultatdiskussion

I resultatet har det inkluderats 13 studier som undersökte om och hur hunden påverkade äldre personer på särskilt boende. Elva studier visade på en signifikant påverkan på de äldre. I de resterande två studierna påvisades ingen signifikant skillnad gällande det sociala, psykiska eller fysiska välbefinnandet. Nedan kommer två fynd att diskuteras som knyts an till fördjupningsarbetets resultat, vilka är; *hunden som ett verktyg för ökad social interaktion* och *hundens påverkan på depression hos äldre*. Fynden kommer att kopplas till Suzie Kims omgivningsdomän och även relevansen av fördjupningsarbetets resultat i förhållande till sjuksköterskans yrkesutövning.

Hunden som ett verktyg för ökad social interaktion

Interaktion med hund kan påverka äldre kvinnor till en ökad social interaktion med andra personer på boendet. Då två utav studierna i resultatet presenterade hur hunden bidragit till en ökad social interaktion och samarbetsförmåga var det relevant att presentera. Detta för att kunna diskuteras i ett större perspektiv, där det kan förklaras vad det innebär att inte få tillräcklig stimulans inom detta område. Det kan sättas i perspektiv med att sedan kunna interagera socialt med människor i sin omgivning, som kan leda till ett gott liv för att ha kunnat uttrycka sina önskemål och funderingar och bidra till att vårdpersonal kan förstå dennes livsvärld bättre (Birkler, 2007). Gemensamt för båda studierna är att deltagarna hade kognitiv svikt. Trots detta skiljer sig de två studierna åt då en studie är kvalitativ och hade öppna intervjufrågor med åtta deltagare, vilket på så vis ökar kvalitén i jämförelsevis med den andra studien där endast en deltagare undersökts med kvantitativ studie design. Båda studierna pågick under en längre tid men studien med endast en deltagare utvecklade en tumör under tiden mätningarna gjordes, vilket kan ha påverkat resultatet. I två utav av de andra

studierna i kategorin framkom det ingen signifikant skillnad. En av de båda studierna hade få deltagare och kort varaktighet, i den andra var deltagarna fler och interventionen varade under en längre tid. Dock fick interventionsgruppen även utföra andra aktiviteter som gjort att studiens resultat kan ha blivit missvisande. I de två studierna som visade på en ökad social stimulans befann sig även hundförare vid interaktionen med hunden. Det är inget som bekräftar att det endast var hunden som påverkat till studiernas resultat utan det finns även en möjlighet att hundföraren kunnat göra detta. Då studierna inte skrivit ut hundförarens roll i interventionen får antagande göras att de inte varit involverade. Trots olika resultat i de olika studierna har hunden visat sig kunna påverka till en ökad social interaktion hos äldre personer som bor på särskilt boende, där överförbarheten relaterat till deltagare är högre på kvinnor än män. Att hunden har en positiv inverkan på att stimulera till samtal och öka den sociala interaktionen är något som påvisats i andra sammanhang. Hubert, Tousignant, Routhier, Corriveau & Champagne (2013) beskriver hur personer med funktionshinder snabbare återhämtade sig till ett socialt liv med hjälp av en service hund. I McNicholas & Collins studie (2000) jämförde författarna om social interaktion ökade om en individ var ute och gick med en hund jämförelsevis om en individ gick ensam. Individen med hunden visade på en signifikant ökning av möten där man kommunicerade med fler personer. Genom att hunden används som ett verktyg för att stimulera till social interaktion kan också samtal och kommunikation mellan den äldre personen och vårdpersonal öka, på så vis kan de bli lättare för vårdpersonalen att förstå den äldres behov och tillgodogöra dessa.

Fossum (2013) skriver att kommunikation är en viktig del i vårdarbetet och att det kan medföra förståelse för individen och dess tankar. Författaren definierar begreppet kommunikation som ett skapande av förbindelser, en aktivitet för individen, ett inlärt beteende som går ut på att ge och ta emot information. Det är även ett sätt att ge inblick i ens kultur, vad som gör oss till dem vi är. Fossum (2013) förklarar också att vårdpersonal ska stödja de äldres behov, styrkor och även se till var individ genom dess livshistoria och inte bara se till deras sjukdom. Detta är personcentrerad kommunikation enligt Fossum (2013) och vänder sig till att uppmuntra till delaktighet, ge bekräftelse och respektera personers behov av att vara sig själv. Vårdpersonal skall även låta personen medverka i de beslut som tas. Om dessa kriterier inte uppfylls eller tas hänsyn till kan det leda till kränkande av en persons värdighet.

Hundens påverkan på depression hos äldre

Hunden har möjlighet att minska depression hos äldre personer då de bor på särskilt boende. Samtliga 13 studier i fördjupningsarbetet undersökte hundens påverkan på de äldres psykiska välmående. Sju utav dessa undersökte hur hunden påverkade den äldre personen vad gäller depression. I deras resultat framkom det att hunden hade möjlighet att påverka till positiva resultat, då tre utav de sex kvantitativa studierna visade på en signifikant sänkning av graden gällande nedstämdhet. Även den kvalitativa studien där kvinnor med depression medverkade beskrev att de fått lägre grad av nedstämdhet. Genom att använda hunden kan preventiva åtgärder göras för de äldre personernas psykiska hälsotillstånd. Meningen med ett fungerande vårdssystem är att både kropp och själ får den stimulans som krävs för att uppnå personens i fråga egna syn på hälsa (Birkler, 2007). Det beskrivs också utav WHO som definierar hälsa.

”Hälsa är ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och inte enbart frånvaro av sjukdom eller funktionshinder” (WHO, 1948).

I de fyra studierna som påvisade en positiv förbättring relaterat till hunden och dess påverkan på depression hade tre av dessa kontrollgrupper, den fjärde var en kvalitativ studie där ingen kontrollgrupp användes. Detta i sin tur ökar trovärdigheten då de kunnat se förändringar i mätningarna mellan gruppen som haft intervention med hunden, respektive den andra gruppen som inte haft kontakt med hunden. I dessa studier har två haft en högre kvalitet då interventionsperioderna varit längre och haft ett högre antal deltagare. Även andra studier inom andra sammanhang har undersökt hur hunden kan påverka till psykiskt välmående. Johnson, Meadows, Haubner och Sevedge (2008) studie undersökte vad en hund kunde tillföra hos patienter med cancersjukdom. Hunden hjälpte patienterna att skingra tankarna genom att lättare sätta deras funderingar kring sjukdomen åt sidan.

Resultatet kan kopplas till Gullmann (2003) som förklarar vad negativt socialt åldrande innebär. Detta är då äldre påtvingas en situation som de själva inte skulle valt, så som att flytta till boende eller att någon annan tar över de sysslor som tidigare varit ens egna. Det kan leda till inaktivitet, fysiska och psykiska sjukdomar. Följdsjukdomar kan i sin tur komma att påverka samhället ekonomiskt genom ökade kostnader för vårdpersonal och läkemedel (Gullmann, 2003). Statistiska Central Byrån (2014) har gjort en undersökning gällande hur

många äldre personer mellan åldrarna 65-84 år som upplever psykiska besvär. Detta visade att ca.45 % utav männen och ca.35 % utav kvinnorna upplevde att de hade psykiska besvär. De personer var även de som konsumerade mest läkemedel, så som antidepressiva tabletter och sömnmedel.

Hälsa har tidigare benämnts som att inte enbart innebära frånvaro utav sjukdom. Det är upplevelser av det levda livet där fysiskt och psykiskt välmående kan återspeglas i sjukdom (Birkler, 2007). Det är därför viktigt att se till hela personen och alla behoven som den har för att nå hälsa både kroppsligt och själsligt. Hunden har visat sig kunna påverka både positivt och negativt i dessa ändamål. Det vi anser skulle gynna äldre personer och personal är att utgå från varje persons önskemål. Det är inte alla som har möjlighet att få stimulans utav en hund då det är vanligt förekommande med allergier och rädslor, vilket måste respekteras. Genom att använda en allergivänlig hund kan ett utav dessa problem kringgås. Alternativet för de med rädslor är att hunden kommer på besök på utsatta tider med hundförare och att de vistats i särskilt utrymme. Personalen behöver på så vis inte avsätta tid för att rasta hunden, minska tiden med vårdtagare eller dylikt.

I Kims (2010) omgivningsdomän beskrivs olika miljöer där det är väsentligt för sjuksköterskan att forska och studera om. Det Kim (2010) förklarar med denna domän är att människan påverkas av dess omgivning under hela sitt liv, både genom sjukdom och genom hälsa. Om otillräcklig stimulans finns i omgivningen kan problem återfinnas hos individen. Människan är kapabel till att ändra på denna verklighet med olika interventioner. Detta kan förankras i hur sjuksköterskan har möjligheten till att ta hunden till hjälp i dessa situationer och skapa en god miljö. I omgivningsdomänen ingår bland annat två submiljöer, social- och symboliskmiljö. Socialmiljö förklarar innebörden av olika interaktioner och kommunikationer som sker mellan en annan individ eller grupp. Kim (2010) förklarar hur sjuksköterskans roll kan påverka den sociala miljön positivt eller negativt, då det är upp till honom eller henne att många gånger ta kontrollen över dessa interaktioner. Det som också beskrivs är att sjuksköterskan kan tillgodose verktyg som främjar den sociala interaktionen genom att både göra direkta eller indirekta ingripanden. Detta kan vara att ta hjälp utav hunden, som kan leda till att personen vågar öppna upp sig då en trygg miljö kan skapas, vilket också kan förankras i symbolisk miljö. Det innebär att sjuksköterskan kan se till personens tidigare erfarenheter,

historia, religion, kulturer, värderingar osv. som i sin tur påverkar relationen och förståelsen till personen i fråga (Kim, 2010).

SLUTSATS

Då äldre personers välbefinnande blir ett mer uppmärksammat ämne krävs det forskning som fokuserar på hur vården ska kunna förbättras inom detta område. Det är inte bara hunden som kan leda till förändrade vanor inom vården, men det är ett verktyg som används mer kontinuerligt. Det blir därför mer aktuellt att se hur detta påverkar äldre personer. Resultatet visade på att en hund har positiva, respektive negativa eller ingen påverkan på de äldre som bor på särskilt boende. Hunden har däremot en möjlighet att bidra till en vardag där individens olika behov är i fokus. Genom denna litteraturstudie kan sjuksköterskans kunskap om hundens påverkan på äldre vara till hjälp för att erbjuda en bättre individanpassad vård. Det som inte diskuterats i tillräckligt stor utsträckning i studierna är hur rädslor, allergier, smittorisk och hygien kan begränsa hundens användningsområde. Det krävs mer forskning inom ämnet som fördjupar sig i upplevelser med hunden utifrån äldre personers perspektiv.

REFERENSER

*Visar de artiklar som återfinns i resultatet.

*Banks, R., M., Willoughby, M., L. & Banks, A., W. (2008). Animal-Assisted Therapy and Loneliness in Nursing Homes: Use of Robotic versus Living Dogs. *Journal of the American Medical Directors Association long term care--management, applied research and clinical issues*, 9(3), 173-177. doi: 10.1016/j.jamda.2007.11.007

Beck-Friis, B., Strang, P. & Beck-Friis, A. (2007). *Hundens betydelse i vården- erfarenheter och praktiska råd*. Stockholm: Gothia Förlag.

Birkler, J. (2007). *Filosofi och omvårdnad: etik och människosyn*. Stockholm: Liber.

Blomquist, K. & Hellström, Y. (2004). Att ta emot hjälp. I K. Blomquist & A-K. Edberg (Red.), *Att vara äldre: "...man har ju sina krämpor..."* (s. 133-139). Lund: Studentlitteratur.

Carlsson, G. & Fänge, A. (2010). Aktivitet och delaktighet. I A. Ekwall (Red.), *Äldres hälsa och ohälsa: En introduktion till geriatrisk omvårdnad* (s. 105- 115). Lund: Studentlitteratur.

Ekwall, A. & Sjöström, K. (2010). Psykisk ohälsa. I A. Ekwall (Red.), *Äldres hälsa och ohälsa: En introduktion till geriatrisk omvårdnad* (s. 117-132). Lund: Studentlitteratur.

Friberg, F. (2006). *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur.

Fossum, B. (2013). Kommunikation och bemötande. I B. Fossum, B (Red.). *Kommunikation-Samtal och bemötande i vården* (s. 25-49). Lund: Studentlitteratur.

Gullmann, N-C. (2003). Gerontologi, geriatrik och allmän geropsykiatri. I B. Gullmann, N-C (Red.). *Gerontopsykiatri* (s.11-20). Lund: Studentlitteratur.

Gullmann, N-C. (2003). Klinisk geropsykiatri Etik, mål organisation och strategi. I B. Gullmann, N-C (Red.). *Gerontopsykiatri* (s.220-224). Lund: Studentlitteratur.

Hubert, G., Tousignant, M., Routhier, F., Corriveau, H. & Champagne, N. (2013). Effect of service dogs on manual wheelchair users with spinal cord injury: A pilot study. *Journal of Rehabilitation Research & Development*, 50(3), 341-350. Doi:10.1682/JRRD.2011.07.0124

Jakobsson, U. & Kristensson, J. (2010). Olika perspektiv på åldrandet. I A. Ekwall (Red.), *Äldres hälsa och ohälsa: En introduktion till geriatrisk omvårdnad* (s. 15-27). Lund: Studentlitteratur.

Johnson, A. R., Meadows, L. R., Haubner, S. J. & Sevedge, K. (2008). Animal-Assisted Activity Among Patients With Cancer: Effects on Mood, Fatigue, Self-Perceived Health, and Sense of Coherence. *Oncology Nursing Forum*, 35(2), 225-232. doi: 10.1188/08.ONF.225-232

*Kaiser, L., Spence, J., L., McGavin, L., Struble, L. & Keilman, L. (2002). A Dog and a "Happy Person" Visit Nursing Home Residents. *Western Journal of Nursing Research*, 24(6), 671-683. doi: 10.1177/01939450232055412

* Kawamura, N., Niiyama, M. & Niiyama, H. (2007). Long-term evaluation of animal-assisted therapy for institutionalized elderly people: a preliminary result. *Psychogeriatrics*, 7, 8-13. doi: 10.1111/j.1479-8301.2006.00156.x

* Kawamura, N., Niiyama, M. & Niiyama, H. (2009). Animal- Assisted Activity: Experiences of Institutionalized Older Adults. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*, 47(1), 41-47.

Kim, H., S. (2010). *The nature of theoretical thinking in nursing*. New York: Springer Publishing Company.

*Le Roux, C. M. & Kemp, R. (2009). Effects of a companion dog on depression and anxiety levels of elderly residents in a long-term facility. *Psychogeriatrics*, 9, 23-26. doi: 10.1111/j.1479-8301.2009.00268.x

* Lutwack-Bloom, P., Wijewickrama, R., & Smith B. (2005). Effects of Pets versus People Visits with Nursing Home Residents. *Journal of Gerontological Social Work*, 44(3/4), 127-159. doi: 10.1300/J083v44n03_09

*Marx, S. M., Cohen-Mansfield, J., Regier, G. N., Dakheel-Ali, M., Srihari, A. & Thein, K. (2010). The impact of different dog related stimuli. *American Journal of Alzheimer's Disease and Other Dementias*, 25(1), 37-45. doi: 10.1177/1533317508326976

*McCabe, W. B., Baun, M. M., Speich, D. & Agrawal., S. (2002). Resident Dog in the Alzheimer's Special Care Unit. *Western Journal of Nursing Research*, 24(6), 684-696. doi: 10.1177/019394502320555421

McColgan, G. & Schofield, I. (2007). The importance of companion animal relationships in the lives of older people. *Nursing older people*, 19(1), 21-23.

McNicholas, J. & Collis, M. G. (2000). Dogs as catalysts for social interactions: Robustness of the effect. *The British Psychological Society*. 91, 61-70.

*Moretti F., De Ronchi D., Bernabei, V., Marchetti, L., Ferrari, B., Forlani, C., Negretti, F., Sacchetti C. & Atti R., A. (2010). Pet therapy in elderly patients with mental illness. *Psychogeriatrics*, 11(2), 125-129. doi: 10.1111/j.1479-8301.2010.00329.x

* Motomura, N., Yagi, T. & Ohya, H. (2004). Animal assisted therapy for people with dementia. *Psychogeriatrics*, 4, 40-42.

*Nordgren, L. & Engström, G. (2012). Effects of Animal-Assisted Therapy on Behavioral and/or Psychological Symptoms in Dementia: A Case Report. *American Journal of Alzheimer's Disease and Other Dementias*, 27(8), 625-632. doi: 10.1177/1533317512464117

Norling, I. (2002). *Djur i vården: om hur sällskapsdjur kan påverka äldres hälsa och livskvalitet, egenvård och oberoende, avlasta och förbättra vård och omsorg, sänka*

vårdkostnader och förbättra vårdpersonalens arbetsmiljö. Göteborg: Sektionen för vårdforskning, Sahlgrenska universitetssjukhuset.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen: Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber.

Pet Partners. (2013). Understanding the Differences Between AAA and AAT. Hämtad 15 januari, 2013, från Pet Partners, Pet Partners, <http://www.petpartners.org/page.aspx?pid=321>

* Phelps, A., K., Raymond G. Miltenberger, G., R., Jens., T. & Wadeson. H. (2008). Investigation Of The Effects Of Dog Visits On Depression, Mood, And Social Interaction In Elderly Individuals Living In A Nursinghome. *Wiley InterScience*, 23, 181-200. doi: 10.1002/bin.263

*Robinson, H., MacDonald, B., Kerse, N. & Broadbent, E. (2013). The Psychosocial Effects of a Companion Robot: A Randomized Controlled Trial. *JAMDA*, 14(9), 661-667. doi: 10.1016/j.jamda.2013.02.007

Statistiska Central Byrån. (2014). *Hälsotillstånd och vårdkonsumtion*. Hämtad 19 maj, 2014, från SCB, http://www.scb.se/statistik/LE/LE0101/2000I02/LE97SA0301_03.pdf

Socialtjänstlag 2001:453. *SoL*. Stockholm: Socialdepartementet.

SOSFS 2012:3. *Socialstyrelsens allmänna råd om värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Stryhn, H. (2007). *Etik och omvårdnad*. Lund: Studentlitteratur.

World Health Organisation. (1948).

Bilaga 1

Sökschema för datorbaserad litteratursökning

Datum	Databas	Sökning nr	Sökord och boolesk operator (and, or, not)	Begränsningar	Typ av sökning (tex. fritext, abstract, nyckelord, MESH-term)	Antal träffar	Lästa titlar	Lästa Abstract (dubletter)	Utvalda artiklar
20140208	Cinahl	1 2 3	Dog* Nursing home* 1 AND 2	Peer Rewied 2000-2013	Abstract Abstract	1789 6650 9	9	5	4
20140208	Cinahl	1 2 3 4 5 6 7	Dog* Animal assisted therapy* Animal assisted activity* Pet Therapy* Nursing home* Elderly* 1 AND 2 OR 3 OR 4 AND 5 AND 6	Peer Rewied 2000-2013	Abstract Abstract Abstract Abstract Abstract	1789 59 9 85 6650 18723 25	24	15 (1 från Cinahl)	1
20140208	Cinahl	1 2 3 4 5 6	Dog* Animal-assisted therapy* Animal-assisted activity* Pet therapy* Nursing home* 1 AND 2 OR 3 OR 4 AND 5	Peer Rewied 2000-2013	Abstract Abstract Abstract Abstract Abstract	1789 59 9 85 6650 24	25	7(1 från Cinahl)	0
20140208	PubMed	1 2 3	Dog* Nursing home* 1 AND 2	2000-2013	Titel/Abstract Titel/Abstract	74 659 14 016 17	17	11(5 från Cinahl)	2
20140208	PubMed		Dog* Animal assisted therapy* Animal assisted	2000-2013	Titel/Abstract Titel/Abstract Titel/Abstract Titel/Abstract	74 659 155 11 40	13	6(2 från Cinahl)	1

			activity* Pet Therapy* Elderly* 1 AND 2 OR 3 OR 4 AND 5		Titel/Abstract	87 313 11			
20140208	PubMed		Dog* Animal assisted therapy* Animal assisted activity* Pet Therapy* Nursing home* 1 AND 2 OR 3 OR 4 AND 5	2000-2013	Titel/Abstract Titel/Abstract Titel/Abstract Titel/Abstract Titel/Abstract	74 659 155 11 40 14 016 7	8	2(2 från Cinahl, 1 från PubMed)	0
20140208	PsycINFO	1 2 3 4	Dog* Long-term care facility* Nursing home* 1 AND 2 OR 3	Peer Reviewed 2000-2013	Anywhere Anywhere Anywhere	4794 620 12 027 32	21	15(2 från Cinahl, 1 från PubMed)	5
20140208	PsycINFO	1 2 3 4 5 6	Dog* Long-term care facility* Nursing home* Elderly* 1 AND 2 OR 3 AND 4	Peer Reviewed 2000-2013	Anywhere Anywhere Anywhere Anywhere	4794 620 12 027 23 403 12	8	6(1 från Cinahl, 2 från PsycInfo)	0

Bilaga 2

Röda korsets granskningsmall

Mall för granskning av vetenskapliga artiklar Röda Korsets Högskola CF, ÅK November, 2005

Mall för granskning av vetenskapliga artiklar

Detta är ett hjälpmedel för att bedöma vetenskapliga artiklars kvalitet och användbarhet för Dina studiesyften. Besvara inte kriterierna med endast Ja eller Nej. Motivera alltid Din bedömning. Alla frågor är inte relevanta för alla artiklar. Börja med slutet! 1. Konklusion och/eller diskussion. (eng. Conclusion/discussion)	Egna anteckningar
Försök att inledningsvis skapa Dig en uppfattning om forskarens konklusioner och/eller diskussion. Det ger dig en utgångspunkt i den fortsatta läsningen. Det är viktigt att veta vad presentationen av artikeln ska leda till för att kunna bedöma relevansen i vad som representerar underlaget för forskarens argumentation. a) Vilka resultat dominerar diskussionen och/eller konklusionen? b) Formulera Din uppfattning om konklusionen/diskussionen. Det kommer att vara en värdefull utgångspunkt i Din vidare läsning.	
2. Syfte (eng. Purpose, Aim)	
a) Vad är syftet med studien/undersökningen? b) Finns det några specifika frågeställningar formulerade? c) Verkar det rimligt i förhållande till Din egen utgångspunkt?	
3. Bakgrund (eng. Introduction, Background, Literature review, Conceptual framework)	
a) Refererar författaren till tidigare forskning? Om ja, vilken? b) Presenteras en teori som utgör ramen för studien? Om ja, vilken/vilka? c) Finns viktiga termer och/eller begrepp definierade? Om ja, vilken/vilka? d) Förtydligas eller förklaras det i bakgrunden varför denna studie är nödvändig? Om ja, med vilka argument? e) Beskriver forskaren sin egen förförståelse eller sitt eget synsätt (viktigt i studier med kvalitativa data). Om ja, hur? f) Verkar bakgrunden rimlig i förhållande till Din egen utgångspunkt och författarens syfte?	
4. Metod (eng. Method: Study setting, Sample, Participants, Procedure, Intervention)	
a) Vilken typ av studie utfördes (ex. experiment. hermeneutisk textanalys)? b) I vilken miljö genomfördes studien ex. sjukhus, skola, laboratorium? c) Urval (vem, vilka, vad undersöktes)? Beskrivs ev. försökspersoner, var de unika på något sätt eller "normaltyper". d) Hur gick man tillväga för att välja deltagare/försökspersoner (ex. slumpmässigt urval, konsekutivt, strategiskt urval)? e) Hur många deltagare/försökspersoner ingick i studien? f) Erhölls godkännande från etisk kommitté? Beskrivs det hur försökspersonernas identitet skyddades och frivillighet garanterades? g) Hur gick datainsamlingen till (ex. mätningar, enkäter, intervjuer, observationer)? h) Verkar metoden för datainsamlingen och ev. val av försökspersoner rimliga och relevanta i förhållande till Din egen utgångspunkt och forskarens syfte? i) På vilket sätt analyserades materialet (statistiska metoder, begreppsanalys. viss tolkningsmetod etc)? j) Användes beskrivande statistik (tabeller, figurer, stapeldiagram etc) och/eller statistiska	

<p>analyser? Om ja, vilka?</p> <p>k) Vid statistisk analys, vilka variabler undersöktes?</p> <p>l) Beskriv hur validitet och reliabilitet (kvantitativa analyser), trovärdighet och överförbarhet (kvalitativa analyser) säkerställts?</p> <p>m) Tycker Du att metodavsnittet ger en tydlig beskrivning av tillvägagångssättet? Skulle det vara möjligt att göra om (replikera) studien genom att följa metodbeskrivningen?</p> <p>n) Verkar metoden som helhet rimlig i förhållande till Din egen utgångspunkt och forskarens syfte? Finns det svagheter av betydelse för just Dina syften?</p>
<p>5. Resultat (eng. Results, Findings)</p>
<p>a) Beskriv resultaten av undersökningen.</p> <p>b) Om statistiska analyser använts identifiera de resultat som är statistiskt signifikanta och ange signifikansnivån.</p> <p>c) Vid tolkande analyser, ange teman och/eller kategorier. Verkar resultaten logiska, tillförlitliga och trovärdiga?</p>
<p>6. Diskussion och/eller konklusion (eng. Discussion, Conclusion, Implications for further research)</p>
<p>Läs nu diskussion och konklusion igen.</p> <p>a) Vilka slutsatser drar forskaren?</p> <p>b) Vilka begränsningar diskuterar forskaren?</p> <p>c) Räkna upp förslag på fortsatt forskning, forskarens och/eller egna.</p> <p>d) Verkar detta rimligt i förhållande till Din egen utgångspunkt och forskarens syfte?</p>
<p>7. Innebörden av studien för den praktiska vården (eng. Clinical implications, Implications for practice)</p>
<p>a) Vilka resultat kan ha betydelse för den praktiska vården enligt forskaren?</p> <p>b) Anser Du att resultaten är lämpliga att omsätta i praktiskt vårdarbete? Om ja, i vilken miljö?</p> <p>c) Hur skulle användandet av dessa resultat förändra arbetet på Din avdelning? Beskriv utifrån tidsaspekter, arbetsbelastning, ekonomi, juridiska och etiska aspekter, kvalitet för vem/vilka grupper.</p>
<p>8. Sammanfattande helhetsbedömning</p>
<p>a) Syftet: varför har undersökningen gjorts?</p> <p>b) Genomförandet: på vilket sätt har undersökningen gjorts?</p> <p>c) Kvaliteten: hur bra anser du att undersökningen är?</p> <p>d) Relevans: är denna studien relevant för dina patienter?</p>

Bilaga 3

Artikelöversikter

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Banks, R., M., Willoughby, M., L. & Banks, A., W.</p> <p><i>Animal-Assisted Therapy and Loneliness in Nursing Homes: Use of Robotic versus Living Dogs</i></p> <p>USA, 2008</p>	<p>Does AAT with AIBO decrease loneliness and, if so, how does this compare with that of a living dog? Does attachment occur with AIBO or with a living dog and, if so, how do these compare? Does the decrease in loneliness correlate with measurable attachment to AIBO and the living dog?</p>	<p>3 strategiskt utvalda särskilda boenden. Står ej utskrivit antal deltagare i studien. Deltagarna skulle ej ha någon kognitiv svikt, allergiska mot hundar eller katter. De skulle ha mindre än 30 på UCLA loneliness scale.</p> <p>Instrument: LAPS (sambörighet till husdjur) UCLA Loneliness scale (ensamhet)</p> <p>Kvantitativ studie med pre-post mätning.</p>	<p>Deltagarna delades in i 3 olika grupper, en grupp som hade Animal Assisted Therapy (AAT), där de fick träffa en hund. Den andra gruppen fick träffa en robot hund AIBO. Den tredje gruppen var kontrollgrupp.</p> <p>De två olika interventionsgrupperna fick träffa hunden eller AIBO 30 minuter i veckan i åtta veckor.</p> <p>Kontrollgruppen fick ingen intervention.</p>	<p>Deltagarna besvarade LAPS och UCLA loneliness scale vid två tillfällen; före och efter interventionen.</p> <p>Analys med Neuman –Keults range test och ANOVA.</p> <p>Analytisk statistik över tid och mellan grupper.</p>	<p>Ingen signifikant skillnad framkom i interventionsgruppen över tid för LAPS.</p> <p>En signifikant sänkning framkom i interventionsgruppen över tid för UCLA Loneliness scale (P=0,01)</p> <p>Det visade även en signifikant skillnad mellan interventionsgruppen och kontrollgruppen till interventionsgruppens fördel för UCLA Loneliness scale (P=0,005).</p>	<p>Svagheter: Vet ej hur många deltagare som är med i studien. Har fört samman vissa resultat (AIBO+Hund) med varandra och gjort att dessa mätningar ej kan användas i vårt resultat. Interventionen pågick under en kortare tid.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Kaiser, L., Spence, J., L., McGavin, L., Struble, L., & Keilman, L.</p> <p><i>A Dog and a "Happy Person" Visit Nursing Home Residents</i></p> <p>USA, 2002</p>	<p>The purpose of this study was to compare the prosocial behaviors of elderly residents of a midwestern nursing home in response to a visit from the happy person and the dog and to assess residents' preference for type of visitor.</p>	<p>Strategiskt urval. 10 deltagare valdes ut från ett särskilt boende. Medelåldern var 88 år. Deltagarna skulle ha kognitiv svikt, ha funktion i minst en arm, kunna sitta i en stol eller rullstol i minst 10 minuter. Under studiens gång var det 5 som ej kunde delta.</p> <p>Instrument: MacSema Wand Program (observerar beteende)</p> <p>Kvantitativ studie med post mätning.</p>	<p>En hundförare tillsammans med hund besökte boendet vid ett tillfälle i 5 min.</p> <p>Vid andra tillfället fick samma deltagare träffa en "glad person" i 5 min.</p> <p>Tredje tillfället var uppföljning. Studien pågick i tre veckor.</p> <p>Ingen kontrollgrupp användes</p>	<p>Författarna observerade skaka hand, klappa, oengagemang, påverkan, flytta sig närmre och kommando och dokumenterade vid 3 olika tillfällen.</p> <p>Deskriptiv statistik mellan grupper.</p>	<p>3 utav 5 deltagare tyckte lika mycket om den "glada personen" som hunden. 1 deltagare föredrog hunden och 1 föredrog den "glada personen".</p>	<p>Svagheter: Få deltagare i studien vilket gör att kvantitativ bearbetning av data är ologiskt. Interventionen pågick under en kortare tid.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Kawamura, N., Niiyama, M. & Niiyama, H.</p> <p><i>Long-term evaluation of animal-assisted therapy for institutionalized elderly people: a preliminary result</i></p> <p>Japan, 2007</p>	<p>The purpose of this research was to evaluate the psychological and behavioral effects of animal assisted therapy (AAT) on elderly residents of a nursing home over the long-term.</p>	<p>Strategiskt urval. 10 deltagare med kognitiv svikt som bodde på särskilt boende.</p> <p>Instrument: GBSS-J (demenssymtom) MENFIS (kognitiv förmåga)</p> <p>Kvantitativ studie med pre- post mätning.</p>	<p>Tillsammans med volontärer besöktes de äldre utav 4 olika hundar (AAT), 2 gånger i månaden, 2 timmar åt gången, under 19 månader. Tiden delades upp så deltagarna fick en halvtimme var med varje hund.</p> <p>Ingen kontrollgrupp användes.</p>	<p>Två anställda (sjuksköterska och undersköterska) och en forskare tog hjälp av deltagarnas journaler för att fylla i instrumenten, vid tre tillfällen pre-test, 6- och 12 månaders uppföljning.</p> <p>Analys med Wilcoxon test.</p> <p>Analytisk statistik över tid inom grupp.</p>	<p>Både GBSS-J och MENFIS visade signifikanta minskningar vid 6 månaders. Dock höjdes dessa vid uppföljningen efter 12 månader.</p> <p>De sista mätningarna av GBSS-J påvisade en signifikant försämring av motoriska funktioner då deltagarna skulle äta (P=0,038). Det påvisades också ökad trötthet (P=0,014), nedsatt koncentrationsförmåga (P=0,034) och nedsatt tänkande i abstraktioner (P=0,034) i jämförelse med de första mätningarna.</p> <p>De sista mätningarna av MENFIS visade en signifikant minskning av känslomässiga uttryck (P=0,047) i jämförelse med de första mätningarna.</p>	<p>Styrkor: Studien är gjord under en längre tid.</p> <p>Svagheter: Deltagarna har själva inte fyllt i skalorna. Få deltagare i studien vilket gör att kvantitativ bearbetning av data är ologiskt.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Kawamura, N, Niiyama, M & Niiyama, H.</p> <p><i>Animal-Assisted Activity: Experiences of Institutionalized Japanese Older Adults</i></p> <p>Japan, 2009</p>	<p>The primary purpose of this study was to answer the following research question: How did institutionalized Japanese older adults, who had been participating in AAA for 2 years, perceive the activity? A secondary research question was also considered: What relevance do these perceptions of older adults have on a clinical nursing practices in the AAA context?</p>	<p>Strategiskt urval. 8 kvinnor på särskilt boende med kognitiv svikt, även diagnostiserad depression. Kvinnorna var mellan 67-94 år.</p> <p>Datainsamlingsmetod: intervjuer.</p> <p>Kvalitativ studie med post mätning.</p>	<p>Tillsammans med volontärer besöktes de äldre utav 4 olika hundar(AAA), 2 gånger i månaden, 2 timmar åt gången, under 24 månader.</p> <p>Ingen kontrollgrupp användes.</p>	<p>3 frågor ställdes, dessa var följande: - Hur var AAA för dig?, - Vad är dina känslor kring hundarna under AAA? Och – Hur känner du kring volontärerna?</p> <p>Intervjuerna skedde enskilt i ett rum där svaren skrevs ner och intervjuen spelades in.</p> <p>De analyserades sedan utifrån Colaizzi's phenomenological methodology analys modell.</p>	<p>De kom fram till 6 olika kategorier: Positiv känsla av hunden, Själförtroende i sig själv, få tillbaka gamla minnen om hundar, en paus från de vardagliga rutinerna, interagera med andra vårdtagare genom hunden och bjuda in till samtal med volontärerna.</p>	<p>Styrkor: Öppna intervjufrågor. Studien varade under en längre tid.</p> <p>Svagheter: Endast kvinnliga deltagare. Få deltagare.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Le Roux C., M. & Kemp R.</p> <p><i>Effect of a companion dog on depression and anxiety levels of elderly residents in a long-term care facility</i></p> <p>Sydafrika, 2009</p>	<p>The aim of the present study was to explore the effect of a companion dog on the depression and anxiety levels of residents in a long-term care facility.</p>	<p>Strategiskt urval. 65 år eller äldre på ett särskilt boende. De var 16 stycken som deltog, varav 8 män och 8 kvinnor. Deltagarna hade en funktionsnedsättning och satt i rullstol eller använde kryckor. Författarna exkluderade de på boendet som var allergiska mot hundar eller de som ej ville delta.</p> <p>Instrument: BAI (ångest) BDI (depression)</p> <p>Kvantitativ studie med pre- post mätning.</p>	<p>En hund ledd av en hundförare (AAA). ägde rum en gång i veckan i en halvtimme under 6 veckor.</p> <p>Kontrollgrupp användes. Dessa fick inte träffa hunden.</p>	<p>Deltagarna fyllde själva i instrumenten.</p> <p>Analys med Signed Rank Test.</p> <p>Analytisk statistik över tid och mellan grupper.</p>	<p>Ingen signifikant skillnad framkom i interventionsgruppen över tid mellan grupper gällande BAI.</p> <p>För BDI påvisades en signifikant minskning i interventionsgruppen över tid. Medelvärde på BDI skalan vid pre mätning 19,86 och vid post mätning 11,86.</p> <p>Kontrollgruppens medelvärde på BDI skalan hade höjts från 13,88 till 15,88.</p>	<p>Svagheter: Få deltagare i studien vilket gör att kvantitativ bearbetning av data är ologiskt. Pågick under en kortare tid.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Lutwack-Bloom, P., Wijewickrama, R. & Smith, B.</p> <p><i>Effects of Pets versus People Visits with Nursing Home Residents</i></p> <p>USA, 2005</p>	<p>This study sought to isolate the value of a pet using pet facilitated therapy, within long term facilities, to answer the question as to whether the visits or the pet itself.</p>	<p>Randomiserat urval. Två stycken boenden, totalt 68 personer.</p> <p>Instrument: GDS (depression) POMS (förvirring, trötthet, ilska, ångest, depression och aktivitet)</p> <p>Kvantitativ studie med pre-post mätning.</p>	<p>Volontärer med en hund (AAT) besökte interventionsgruppen 3 gånger per vecka ca. 15-20 minuter under 6 månader.</p> <p>Kontroll gruppen fick endast träffa volontärerna och utförde andra aktiviteter.</p>	<p>Varje deltagare var kodad för att resultatet inte skulle påverkas.</p> <p>Deltagarna fyllde i instrumenten före och efter varje intervention.</p> <p>Analytisk statistik över tid och mellan grupper.</p>	<p>Medelvärdet på GDS skalan var i interventionsgruppen pre mätningar 5,75 men i post mätningar sjunkit till 4,05. Kontrollgruppens pre mätning var 6,27 och i post mätningar sjunkit till 5,19. Inga av dessa mätningar utgör signifikant skillnad.</p> <p>Medelvärdet på POMS skalan var i interventionsgruppen pre mätningar 23,9 men i post mätningar sjunkit till 4,74. Signifikant sänkning fanns gällande förvirring, trötthet, ilska, ångest, depression. Samt signifikant ökning gällande aktivitet.</p> <p>Kontrollgruppens pre mätning var 20,54 och i post mätningar sjunkit till 15,85. Detta visade ingen signifikant skillnad.</p>	<p>Styrkor: Deltagarna var kodade.</p> <p>Svagheter: Interventionsgruppen fick interagera även med volontärerna, vilket kan ha påverkat resultatet. Beskriver ej tillvägagångssättet i analysen.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Marx, S., M., Cohen-Mansfield, J., Regier, G., N., Dakheel-Ali, M., Srihari, A. & Thein K.</p> <p><i>The Impact of Different Dog-related Stimuli on Engagement of Persons With Dementia</i></p> <p>USA, 2008</p>	<p>To provide further empirical evaluation of the effectiveness of animal-assisted therapy in nursing home residents with dementia.</p>	<p>Strategiskt urval. 56 deltagare som bodde på 2 olika demensboende. 44 deltagare var kvinnor. Medelåldern var 87 år.</p> <p>Instrument: OME (observerar attityd och engagemang).</p> <p>Kvantitativ studie med postmätning.</p>	<p>Författarna presenterade olika stimuli för deltagarna; en valpvideo, färgläggning av hund, kramdjur i form av en hund, en robohund köpt från en leksaksaffär och tre stycken levande hundar. Hundarna var i olika storlekar och delades upp som liten, mellan och stor. Deltagarna fick interagera med varje stimuli en gång och i max 15 minuter.</p> <p>Ingen kontrollgrupp användes.</p>	<p>När deltagarna blev visade stimuli (ex. hunden) så mättes reaktionen i en 5 poängsskala negativt, neutral, något positivt, positivt, och mycket positivt och sammanställdes med hjälp av ANOVA. Författarna betygsatte också attityderna kring stimuli med en 5 poängsskala. De mätte också hur länge deltagarna engagerade sig i stimuli i sekunder.</p> <p>Deskriptiv och analytisk statistik.</p>	<p>Den längsta varaktigheten av engagemang var när deltagarna såg på valpvideon (medelvärde: 160 sek.). Därefter den stora hunden (medelvärde: 120 sek.).</p> <p>Attityden till den stora hunden var signifikant högre ($P=0,034$) jämfört med de andra stimuli.</p>	<p>Svagheter: Mätningar gjorda under endast ett tillfälle och under en kort tid. Fler kvinnor än män i studie. Upplevs som vinklad, då de skriver ut hur mycket hundarna påverkade trots att valpvideon hade längst engagemang. Författarna som fyllt i instrumenten.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>McCabe, W., B., Baun, M., Speich, D., & Agrawal, S.</p> <p><i>Resident Dog in the Alzheimer's Special care Unit</i></p> <p>USA, 2002</p>	<p>The purpose of this study was to determine the effect of the introduction of a resident dog on problem behaviors of persons diagnosed with Alzheimers (AD) or related disorders who reside in an AD special care unit (SCU).</p>	<p>Strategiskt urval. Studien utfördes på ett demens boende. 22 personer deltog varav 15 kvinnor och 7 män.</p> <p>Instrument: NHBPS (beteende problematik)</p> <p>Kvantitativ studie med pre-post mätning.</p>	<p>En hund som var tillgänglig på boendets dagrum dygnet runt i 4 veckor.</p> <p>Ingen kontroll grupp användes.</p>	<p>Personalen fyllde i instrumentet dagligen.</p> <p>Analys med ANOVA.</p> <p>Analytisk statistik över tid inom grupp.</p>	<p>En signifikant beteende förändring påvisades på dagen inom grupp över tid gällande aggression, rastlöshet, viljan att inte hjälpa till och irrationellt beteende. På kvällen var skillnaderna inte signifikanta. Hunden påverkade personerna positivt genom att de blev mer utåtriktade och mer villiga till att delta i aktiviteter.</p> <p>Medelvärde på NHBPS skalan under dagen var i pre mätningar 37,66 men i post mätningen sjunkit signifikant till 30,33.</p> <p>Medelvärde på NHBPS skalan under kvällen var i pre mätningar 24,62 men i post mätningen ökat ej signifikant till 25,19.</p>	<p>Svagheter: Personal som fyllde i instrumentet. Fler kvinnor än män. Pågick under en kortare tid.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Moretti, F., De Ronchi, D., Bernabei, V., Marchetti, L., Ferrari, B., Forlani, C., Negretti, F., Sacchetti, C. & Atti, A-R.</p> <p><i>Pet therapy in elderly patients with mental illness.</i></p> <p>Italien, 2011</p>	<p>The present study aims to evaluate the effects of a pet therapy intervention on elderly patients affected by different psychiatric diseases, living in a nursing home in a wealthy area of northern Italy.</p>	<p>Strategiskt urval. 21 personer, varav 20 kvinnor och en man. Deltagarna skulle vara 65 år eller äldre och skulle bota på det särskilda boendet i minst 2 månader. Alla deltagare skulle vara diagnostiserade med en kognitiv svikt. Exklusionskriterier var blinda, döva eller oförmåga att kunna umgås med vårdpersonal.</p> <p>Instrument: GDS (depression) MMSE (kognitiv förmåga)</p> <p>Kvantitativ studie med pre-post mätning.</p>	<p>4 hundar med hundförare besökte boendet 1,5 tim. en gång i veckan under 6 veckor.</p> <p>Kontrollgrupp användes.</p>	<p>En oberoende psykolog, hundförare och omvårdnads personal hjälptes åt att analysera instrumenten före och efter interventionen.</p> <p>Analytisk statistik över tid och mellan grupper.</p>	<p>GDS skalan påvisade en signifikant(P=0,013) sänkning av medelvärdet i interventionsgruppen där pre mätningarna hade 4,7 i medelvärde och postmätningen (P=3,1). Kontrollgruppen visade inte på någon signifikant skillnad över tid(P=0,070).</p> <p>MMSE skalan påvisade ingen signifikant sänkning av medelvärdet varken inom interventionsgruppen (P=0,060) eller mellan interventionsgruppen och kontrollgruppen 0.60.</p>	<p>Styrka: Analyserades av oberoende personal.</p> <p>Svagheter: Flest kvinnor i studien. Pågick under en kortare tid.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Motomura, N., Yagi, T. och Ohyama, H.</p> <p><i>Animal assisted therapy for people with dementia</i></p> <p>Japan, 2004</p>	<p>The effects of animal assisted therapy on patients with dementia were investigated through the use of mental state batteries.</p>	<p>Strategiskt urval. 8 kvinnor med kognitiv svikt och som bodde på särskilt boende. Medelåldern var 84,8 år.</p> <p>Instrument: GDS(depression) PSMS(ADL) MMSE (kognitiv förmåga)</p> <p>Kvantitativ studie med pre- post mätningar.</p>	<p>AAT användes. 2 hundar kom till boendet en timme under en 4 dagars period.</p> <p>Ingen kontrollgrupp användes.</p>	<p>Analytisk statistik över tid inom grupp.</p>	<p>Signifikant skillnad visade sig på premätningar (19,4) och postmätningar (14,0) apati (P= 0,05).</p> <p>Ingen signifikant skillnad visade sig gällande irritation depression, ADL eller kognitiv förmåga.</p>	<p>Svagheter: Bara kvinnor i studien. Få deltagare. Pågick under en kort tid. Beskriver ej tillvägagångsättet i analysen.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamling Design	Intervention Kontrollgrupp	Genom- förande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Nordgren, L. & Engström, G.</p> <p><i>Effects of Animal-Assisted Therapy on behavioral and/or Psychological Symptoms in Dementia: A Case report</i></p> <p>Sverige, 2012</p>	<p>The aim of the pilot study was to investigate the effects of AAT on pharmaceutical treatment; behavioral and psychiatric symptoms; ADLs; cognition and orientation; quality of life; pain and fall risk.</p>	<p>Strategiskt urval. En 84 årig kvinna med kognitiv svikt.</p> <p>Instrument: ADL (aktivitet) CMAI (oro) MDDAS (beteendesyntom) MMSE (kognitiv svikt) QUALID (livskvalitet)</p> <p>Kvantitativ studie med pre-post mätning.</p>	<p>En volontär som tillsammans med en hund (AAT) besökte kvinnan en timme i veckan under åtta veckor.</p> <p>Ingen kontroll grupp användes.</p>	<p>En kontakt-person fyllde i instrumenten vid tre tillfällen; före och efter intervention samt efter 3 månader.</p> <p>Deskriptiv statistik över tid inom grupp.</p>	<p>(pre, post, post (3 mån))</p> <p>ADL (22,20,21) utav 4-24</p> <p>CMAI (36,35,36) utav 11-77 CMAI underkategori: Beteende syntom (5,9,8) utav 75</p> <p>MDDAS underkategorier: Psykiska syntom (7,6,4) utav 42 Orienterad (13,8,9) utav 27 Smärta (0,0,25) utav 100 Fallrisk (5,10,10) utav 100</p> <p>MMSE (1,9,10) utav 30 Ökade samarbetsviljan</p> <p>QUALID (11,16,12) utav 11-55</p>	<p>Svaghet: Endast en deltagare.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Design	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Phelps, K., A., Miltenberger, R.G., Jens, T., och Wadeson, H.</p> <p><i>An Investigation of the Effects of Dog Visits on Depression, Mood, and Social Interaction in Elderly Individuals Living in a Nursing Home</i></p> <p>USA, 2008</p>	<p>The purpose of this study was to evaluate the effects of dog visits on nursing home residents using multiple, clinically relevant dependent variables.</p>	<p>Strategiskt urval. 5 deltagare på ett särskilt boende. Ingen kognitiv svikt. 65 år och äldre.</p> <p>Inkluderade de deltagare som tyckte om hundar och som kunde uttrycka sig verbalt. Deltagarna skulle få högre än 9 på GDS(Geriatric Depression Scale) och högre än 24 på MMSE(Mini- Mental State Exam) för att vara med i studien.</p> <p>Instrument: GDS(depression) PANAS (Positiva och negativa upplevelser av känslor)</p> <p>Kvantitativ studie med pre-post mätning.</p>	<p>Besöken varade i 10 min. en gång i veckan under 6 veckor.</p> <p>Ingen kontrollgrupp användes.</p>	<p>Efter interventionen fyllde deltagarna själva i instrumenten. GDS fylldes i en gång/vecka. PANAS fylldes i 2 gångar/vecka.</p> <p>Författarna analyserade materialet.</p> <p>Analytisk statistik över tid inom grupp.</p>	<p>Ingen signifikant skillnad visade sig enligt GDS eller PANAS.</p>	<p>Svagheter: Anger inte analysmetod. Få deltagare i studien vilket gör att kvantitativ bearbetning av data är ologiskt. Pågick under en kortare tid.</p>

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Intervention Kontrollgrupp	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Robinson H., MacDonald B., Kerse, N. & Broadbent</p> <p><i>The Psychosocial Effects of a Companion Robot: A Randomized Controlled Trial</i></p> <p>Nya Zeeland, 2013</p>	<p>To investigate the psychosocial effects of the companion robot, Paro, in rest home/hospital setting in comparison to a control group.</p>	<p>Strategiskt urval. 40 deltagare, varav 13 män och 27 kvinnor, mellan 55-100 år. 19 av deltagarna hade kognitiv svikt.</p> <p>Instrument: GDS (depression), QoLAD (livskvalité hos personer med Alzheimers) UCLA Loneliness scale (ensamhet)</p> <p>Kvantitativ studie med pre- post mätningar.</p>	<p>Interventionen bestod av robotsäl (Paro) som fanns på boendet 2 gånger i veckan under 12 veckor. Kontrollgruppen en hund som rörde sig fritt på boendet i 12 veckor.</p> <p>Förutom att interagera med hunden kunde kontrollgrupp ägna tid åt andra aktiviteter som att spela bingo eller titta på bio.</p>	<p>Författarna utförde mätningar och tolkade instrumenten innan och efter interventionen.</p> <p>Analys med ANCOVA, Kruskal-Wallis, ANOVA, och Mann-Whitney U- test</p> <p>Analytisk statistik över tid och mellan grupper.</p>	<p>Ingen signifikant skillnad visade sig enligt GDS, QoLAD & UCLA Loneliness scale.</p>	<p>Svagheter: En av forskarna deltog i interventionen, vilket kan leda till missvisande värden. I och med att kontrollgruppen fick träffa hunden och utöva andra aktiviteter så kan detta påverkat resultaten gällande hunden.</p>

